

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

**CAUZA BRAGA ȘI MIDGARD TERRA S.A.
v. REPUBLICA MOLDOVA**

(Cererile nr. 59351/12 și 41538/13)

HOTĂRÂRE
(Fondul)

STRASBOURG

17 martie 2020

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Braga și Midgard Terra S.A. v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-un
Comitet compus din:

Arnfinn Bårdsen, *Președinte,*

Valeriu Grițco,

Peeter Roosma, *judcători,*

și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției,*

Deliberând la 11 februarie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află două cereri (nr. 59351/12 și 41538/13) *versus* Republica Moldova, depusă la Curte în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către doi resortisanți ai acestui Stat, dna Mariana Braga („reclamanta”), pe de o parte, și compania Midgard Terra S.A. („compania reclamantă”), pe de altă parte, la 28 august 2012 și, respectiv, 27 mai 2013.

2. Reclamanta a fost reprezentată de către dl C. Chisilița, avocat în Chișinău, iar compania reclamantă de către dnii V. Nagacevschi și F. Nagacevschi, avocați în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agenții săi.

3. Reclamantele au considerat că anularea hotărârilor irevocabile pronunțate în favoarea lor le-a încălcat drepturile lor garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție și de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

4. La 2 decembrie 2015 cererile au fost comunicate Guvernului.

5. Guvernul s-a opus examinării cererii de către un Comitet. După examinarea obiecției Guvernului, Curtea o respinge.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamanta s-a născut în 1971 și locuiește la Chișinău. Compania reclamantă este o societate pe acțiuni înregistrată în Republica Moldova.

A. Cererea nr. 59351/12

7. În 2005 reclamanta a inițiat împotriva fostului ei soț, V., o acțiune cu privire la partajarea proprietății comune în devălmășie.

8. La 25 iulie 2008 părțile au încheiat o tranzacție de împăcare, prin care V. s-a obligat să-i achite reclamantei suma de 350 000 lei moldovenești (MDL), să-i procure un apartament și un vehicul, să suporte cheltuielile de asigurare a celor doi copii ai lor până la atingerea majoratului și să-i achite anual 1 000 euro (EUR) până în anul 2022. În schimb, reclamanta a renunțat la orice pretenție față de V.. în aceeași zi, Judecătoria Centru a confirmat această tranzacție printr-o încheiere. Acea încheiere nu a fost contestată și a devenit irevocabilă la 11 august 2008. Un titlu executoriu a fost emis în aceeași zi.

9. La o dată nespecificată în dosar, V. a declarat recurs împotriva încheierii din 25 iulie 2008, invocând înrăutățirea situației sale economice și imposibilitatea de a executa încheierea. La 9 iunie 2010 Curtea de Apel Chișinău a respins recursul lui V. ca neîntemeiat, menționând că înrăutățirea situației economice a acestuia nu constituia un motiv de casare.

10. La 1 martie 2012 Curtea de Apel Chișinău a admis cererea de revizuire depusă de către V. la 21 noiembrie 2011, a casat decizia din 9 iunie 2010 și încheierea din 25 iulie 2008 și a trimis cauza la rejudecare în instanța de fond. Ea și-a motivat decizia prin apariția unor circumstanțe noi, *id est* imposibilitatea lui V. de a executa tranzacția de împăcare în rezultatul înrăutățirii situației sale economice.

B. Cererea nr. 41538/13

11. Compania reclamantă a inițiat, împotriva Primăriei mun. Chișinău, o acțiune în baza uzucapiunii, prin care ea a solicitat recunoașterea dreptului său de proprietate asupra unui teren de 3,86 ha.

12. Printr-o hotărâre din 16 noiembrie 2010, Judecătoria Buiucani a admis acțiunea companiei reclamante și a recunoscut dreptul ei de proprietate asupra terenului respectiv. Reprezentantul primăriei a fost prezent la primele două ședințe. Această hotărâre nu a fost contestată cu apel și a devenit irevocabilă.

13. La 6 decembrie 2011 Primăria și Consiliul municipal Chișinău au depus o cerere de revizuire împotriva hotărârii din 16 noiembrie 2010, invocând apariția unor circumstanțe noi, precum și aprecierea insuficientă a circumstanțelor de fapt de către instanța de judecată. De asemenea, ei au pretins că prin această hotărâre fuseseră afectate drepturile Consiliului municipal, deși acesta nu participase la proces.

14. Compania reclamantă a solicitat respingerea cererii de revizuire din motiv de tardivitate și lipsă de temei. Ea a invocat că termenul legal de trei luni pentru depunerea unei cereri de revizuire nu fusese respectat în speță. Ea a indicat că Primăria a fost reprezentată în cadrul procesului și că

Consiliul municipal cunoștea despre acest litigiu din 2009, întrucât, potrivit acesteia, el fusese informat despre existența lui la examinarea altei cauze care implica aceleași părți. Ea a adăugat că Primăria și Consiliul municipal Chișinău aveau aceeași adresă și o direcție juridică unică, în timp ce interesele lor în fața instanțelor erau apărute de către aceeași persoană.

15. Printr-o încheiere din 7 iunie 2012, Judecătoria Buiucani a declarat inadmisibilă cererea din lipsă de temeiuri legale susceptibile ce ar justifica cererea de revizuire. Primăria și Consiliul municipal Chișinău au declarat recurs împotriva acelei decizii.

16. La 22 ianuarie 2013 Curtea de Apel Chișinău a admis recursul Primăriei și al Consiliului municipal, a casat hotărârea din 16 noiembrie 2010 și a trimis cauza la rejudecare în instanța de fond. Ea și-a întemeiat decizia pe articolul 449 c) din Codul de procedură civilă, motivând că interesele Consiliului municipal Chișinău fuseseră afectate fără ca acesta să fi participat la proces. Ea nu s-a pronunțat asupra argumentului invocat de către compania reclamantă, potrivit căruia termenul legal pentru depunerea cererii de revizuire nu fusese respectat.

II. DREPT INTERN RELEVANT

17. Dreptul intern relevant cu privire la revizuirea hotărârilor irevocabile este rezumat în cauzele *Popov v. Moldova* (nr. 2) (nr. 19960/04, §§ 27-29, 6 decembrie 2005) și *Jomiru și Crețu v. Republica Moldova* (nr. 28430/06, §§ 26-27, 17 aprilie 2012).

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA CONEXAREA CERERILOR

18. Ținând cont de similitudinea faptelor și a problemelor juridice pe care le ridică, Curtea decide să le conexeze și să le examineze împreună în cadrul unei singure hotărâri, în conformitate cu Articolul 42 § 1 din Regulamentul Curții.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE ȘI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

19. Reclamantele susțin că revizuirea hotărârilor irevocabile care fuseseră pronunțate în favoarea lor a adus atingere principiului securității raporturilor juridice și dreptului lor la respectarea bunurilor. Ele invocă o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul

nr. 1 la Convenție, ale căror pasaje relevante pentru prezenta cauză prevăd următoarele:

Articolul 6 § 1 din Convenție

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)”

Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.”

A. Admisibilitatea

20. Constatând că aceste cereri nu sunt vădit nefondate în sensul Articolului 35 § 3 a) din Convenție și că nu sunt inadmisibile din vreun alt motiv, Curtea le declară admisibile.

B. Fondul

21. În cauza nr. 59351/12, reclamanta susține că cererea de revizuire depusă de către V. a avut ca scop unic să-i permită să se eschiveze de la executarea încheierii irevocabile din 25 iulie 2008. Ea afirmă că imposibilitatea executării unei hotărâri în rezultatul înrăutățirii situației economice a debitorului nu constituia un temei de revizuire prevăzut de articolul 449 din Codul de procedură civilă.

22. În cauza nr. 41538/13, compania reclamantă susține că cererea de revizuire a fost tardivă. Ea menționează că Primăria și Consiliul municipal Chișinău au așteptat mai mult de un an pentru a depune cererea de revizuire.

23. Guvernul contestă aceste teze. El consideră că cererile de revizuire au avut drept scop corectarea erorilor judiciare.

24. Curtea reiterează că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și executorie doar cu scopul de a obține o reexaminare a cauzei și o nouă hotărâre în privința ei. În particular, revizuirea nu trebuie să devină un apel deghezat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un motiv suficient pentru reexaminare. Nu se poate deroga de la acest principiu decât atunci când motive substanțiale și imperioase o impun (*Riabykh v. Rusia*, nr. 52854/99, § 52, CEDO 2003-IX, și *Roșca v. Republica Moldova*, nr. 6267/02, § 25, 22 martie 2005).

25. De asemenea, Curtea reiterează că deciziile de a redeschide un proces trebuie să fie conforme cu normele interne relevante și că folosirea abuzivă a unei astfel de proceduri poate fi contrară Convenției (*Eugenia și Doina Duca v. Republica Moldova*, nr. 75/07, § 33, 3 martie 2009).

26. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea constată că în favoarea reclamantelor fuseseră pronunțate hotărâri irevocabile, care însă au fost casate după admiterea unor cereri de revizuire. În cererea nr. 59351/12, încheierea a fost casată din cauza apariției unor circumstanțe noi, *id est* imposibilitatea părții opuse de a executa încheierea. În cauza nr. 41538/13, cererea de revizuire a fost depusă la un an după ce hotărârea devenise irevocabilă, iar Curtea de Apel Chișinău nu a răspuns în niciun fel la excepția de inadmisibilitate invocată de compania reclamantă bazată pe tardivitatea cererii.

27. Curtea reiterează că ea a examinat anterior cauze similare în care a constatat încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (*Macovei și alții v. Moldova*, nr. 19253/03 și alte 5 cereri, §§ 44-50, 25 aprilie 2006, *Tudor-Auto S.R.L. și Triplu-Tudor S.R.L. v. Moldova*, nr. 36341/03 și alte 2 cereri, §§ 47-48, 9 decembrie 2008, și *Sfinx-Impex S.A. v. Republica Moldova*, nr. 28439/05, §§ 22-23).

28. În lumina circumstanțelor cauzei și a argumentelor prezentate de către părți, Curtea nu observă niciun motiv pentru a ajunge la o concluzie diferită în prezentele cauze. Ținând cont de jurisprudența sa în această materie, ea consideră că în aceste cauze Curtea de Apel a utilizat procedura de revizuire într-o manieră incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice.

29. Prin urmare, a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 din cauza casării hotărârilor irevocabile din 25 iulie 2008 și din 16 noiembrie 2010.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

30. Articolul 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul material

31. Reclamanta din cererea nr. 59351/12 solicită acordarea sumei de 150 649,89 de euro pentru pretinsul prejudiciu material suferit, care reprezintă, potrivit acesteia, suma pe care V. trebuia să i-o achite în baza

încheierii din 25 iulie 2008, dobânda de întârziere aferentă acestei sume și contravaloarea unui apartament și a unei mașini.

32. Compania reclamantă din cererea nr. 41538/13 solicită restabilirea dreptului său de proprietate în modul recunoscut prin hotărârea din 16 noiembrie 2010.

33. Guvernul contestă aceste pretenții.

34. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea consideră că aspectul cu privire la aplicarea Articolului 41 din Convenție nu este deocamdată pregătit pentru soluționare. În consecință, este necesar ca această chestiune să fie rezervată și să fie stabilită o procedură ulterioară, ținând cont de posibilitatea încheierii unui acord dintre Stat și reclamante (Articolul 75 § 1 din Regulamentul Curții). Curtea acordă părților un termen de trei luni de la data prezentei hotărâri în acest scop.

B. Prejudiciul moral

35. Reclamantele pretind câte 10 000 de euro pentru pretinsul prejudiciu moral suportat.

36. Guvernul contestă aceste sume.

37. Curtea consideră că reclamantele cu siguranță au suferit un prejudiciu moral din cauza anulării hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea lor și le acordă câte 3 600 EUR pentru prejudiciul moral.

C. Costuri și cheltuieli

38. Reclamantele nu au prezentat nici o pretenție pentru costuri și cheltuieli. Prin urmare, Curtea consideră că nu este cazul să le acorde vreo sumă în acest sens.

D. Dobânda de întârziere

39. Curtea consideră oportun ca rata dobânzilor de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut a Băncii Centrale Europene, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Decide* să conexeze cererile;
2. *Declară* cererile admisibile;

3. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
4. *Hotărăște* că aspectul cu privire la aplicarea Articolului 41 din Convenție nu este deocamdată finalizat pentru soluționare; în consecință,
 - a) o rezervă,
 - b) invită Guvernul și reclamantele să îi adreseze în scris, în termen de trei luni, observațiile lor cu privire la această problemă și, în special, să-i aducă la cunoștință orice acord la care ei ar putea ajunge,
 - c) rezervă procedura ulterioară și împuternicește președintele cu misiunea de a o stabili în caz de necesitate;
5. *Hotărăște*
 - a) că Statul reclamat trebuie să plătească fiecărei reclamante, în termen de trei luni, suma de 3 600 EUR (trei mii șase sute euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral;
 - b) că de la expirarea termenului menționat și până la executarea hotărârii, urmează să fie achitată o penalitate adițional sumei de mai sus la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
6. *Respinge* restul pretențiilor cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba franceză și notificată în scris 17 martie 2020, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunt

Arnfinn Bårdsen
Președinte